

PESUMAJA TÖÖTAJA I, II

EESSÕNA

Eesti kutsekvalifikatsiooni süsteemis määratletakse kutsekvalifikatsiooni nõudeid viiel tasemel. I tase on madalaim ja V tase kõrgeim (vt lisa A – kutsekvalifikatsiooni süsteemi terminid). Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsiooni tasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu

Käesolev kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide vahel kokkulepitud nõudeid pesumaja töötaja I ja II kutsekvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Teeninduse Kutsenõukogu juurde moodustatud puhastusteeninduse töörühm koosseisus:

Ain Peensoo	OÜ Sanmal
Marju Kiviloo	AS Hotell "Viru"
Andres Eirand	AS Serviks
Mati Arro	Eesti Jäätmekäitlejate Liit
Eve Koppel	AS Saarmas
Aita Sauemägi	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus

Ajavahemikus 5. aprill kuni 3. mai 2000 a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus Eesti erinevates piirkondades moodustatud töörühmades, millede koosseisu kuulusid kümne ettevõtte esindajad.

Pesumaja töötaja I, II kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud Suurbritannia NVQ-de (National Vocational Qualifications – rahvuslikud kutsekvalifikatsioonid) kutseoskusnõuetega, CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskusnõuete võrdleva analüüsiga ja Soome kutsekvalifikatsiooninõuetega (näyttötutkintojen kuvaukset).

Käesolev kutsestandard on koostatud uustöötlusena.

Käesoleva kutsestandardi jõustumisel kaotab kehtivuse 30. mail 2000 a. Teeninduse Kutsenõukogu otsusega nr. 4 kinnitatud pesumaja töötaja I, II kutsestandard.

Pesumaja töötaja I kutsestandard on kinnitatud 16. juunil 2004 a. Teeninduse Kutsenõukogu otsusega nr. 13.

Kutsestandardis määratletud kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

Kutsestandardite kasutusala on järgmine:

- 1) töötajate kutsequalifikatsiooni nõuete kindlaksmääramine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsequalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kutsequalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub pesumaja töötaja puhastusteeninduse valdkonda, kood 7470.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub pesumaja töötaja seadme- ja masinaoperaatorite pearühma, kood 8264.

3 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONI TASE

Eesti keeles:	Pesumaja töötaja I, II
Inglise keeles:	Laundry Worker I, II
Soome keeles:	Pesula-työtekija I, II
Vene keeles:	Работник прачечной I, II

4 KUTSEKIRJELDUS

Pesumaja töötaja töö sisu on erinevate tekstiilesemete pesemine ja puhastamine. Ta peab tundma tekstiilmaterjalide ja kiudude omadusi, puhastusaineid, töövahendeid ning masinaid.

Töötamine pesumajas eeldab normaalset füüsilist tervist, loomupärast puhtuse loomise vajadust ning hoolikust ja täpsust.

Pesumaja töötaja peab oskama iseseisvalt oma tööd organiseerida ning olema võimeline meeskonnatööks. Kokkupuude materiaalse väärustega eeldab ausust, usaldatavust ning kutse-eetika järgimist.

Pesumaja töökeskkonnas puutub töötaja kokku kuumuse, niiskuse, tolmu ja erinevate kemikaalidega, mis võivad ülitundlikel inimestel põhjustada allergiat.

Kutse eeldab valmisolekut töötada ka puhkepäevadel ja riiklikel pühadel.

Pesumaja töötaja I kutsequalifikatsiooni tõendamisel on soovitatav haridustase põhiharidus ja kutsealane koolitus või kutsekeskharidus.

Pesumaja töötaja II kutsequalifikatsiooni taotlemisel on lisaks nõutav vähemalt 1 aastane kutsealane töökogemus, mis on eeltingimuseks töötamiseks ka keemilise puhastuse valdkonnas ning keerukama automaatikaga pesumajades.

See kutsestandard on aluseks põhihariduse järgse kutsekeskhariduse õppekava koostamisele.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestindatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestindatud versioon

5 KUTSEOSKUSNÕUDED

5.1 Üldoskused ja –teadmised

- 5.1.1 Majandus – algtase
- 5.1.2 Tööõigus – algtase
- 5.1.3 Töökeskkonna ohutus
 - 1) tervishoid ja tööhügieen
 - 2) tuleohutus
 - 3) elektriõhus
 - 4) esmaabi andmine
 - 5) vormiriietus ja isikukaitsevahendid
 - 6) tegutsemine ohuolukordades ning päästeteenistuse korraldus Eestis
 - 7) turvasüsteemid
 - 8) jäätmekäitlus
- 5.1.4 Suhtlemine – kesktase
 - 1) suhtlemistehnikate valdamine
 - 2) konfliktidega toimetulek
- 5.1.5 Eesti keel – algtase (vt lisa C)

5.2 Põhioskused ja -teadmised

- 5.2.1 Töökoha korraldamine
- 5.2.2 Töö normeerimise alused
- 5.2.3 Põhilised tekstiilmaterjalid ja kiud
- 5.2.4 Riietusesemete logistika
- 5.2.5 Materjalide määrdumuse astme määramine
- 5.2.6 Tekstiilmaterjalide hooldusmargid
- 5.2.7 Plekkide määratlemine ja plekieemalduse tehnoloogia
- 5.2.8 Masinate ja seadmete kasutamine ja hooldamine (vt lisa D)
- 5.2.9 Pesupesemise tehnoloogia
- 5.2.10 Pesuained
- 5.2.11 Pesupesemise mõju keskkonnale
- 5.2.12 Riietusesemete markeerimine pesumajas
- 5.2.13 Pesu viimistlemine
 - 1) kalandreerimine
 - 2) triikimine
 - 3) pressimine
- 5.2.14 Keemilise puhastuse tehnoloogia
- 5.2.15 Nahast ja karusnahast materjalide puhastamine
- 5.2.16 Klienditeenindus – kesktase
 - 1) teeninduskultuuri alused
 - 2) kiituste ja kaebuste käsitlemine
 - 3) vastutuse tunnetamine oma klientide eest
 - 4) kutse-eeetika põhitõed
- 5.2.17 Laomajandus – algtase

5.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 5.3.1 Arvuti kasutamine – AO1, AO2 (vt lisa E)
- 5.3.2 Materjalide värvimine

5.3.3 Materjalide pisiparandustööd

5.4 Isikuomadused ja võimed

- 1) kohanemisvõime (pinge- ja stressitaluvus)
- 2) suhtlemisvalmidus
- 3) koostöövõime, koostöövalmidus
- 4) õpivalmidus
- 5) vastutusvõime (täpsus, korrektsus, usaldatavus, kohusetunne, enesedistsipliin)
- 6) säästlikkus

6 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KUTSEKVALIFIKATSIOONI SÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangute ja isikuomaduste.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste ning vilumuste ja kogemuste omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutavas olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutavas olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

KUTSEOSKUSNÕUDED

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioscused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktaase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtaase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.

TÖÖVAHENDID, SEADMED JA MASINAD

1. Töövahendid
 - 1.1 Pesuharjad
 - 1.2 Pritspudelid
2. Seadmed ja masinad
 - 2.1 Markeerimismasinad
 - 2.2 Pesumasinad
 - 2.3 Triikimisseadmed
 - 1) pressid
 - 2) kalandrid
 - 3) mannekeenid
 - 4) triikimislauad
 - 2.4 Kuivatid
 - 2.5 Keemilise puhastuse masinad
3. Kärud
4. Vannid
5. Transportöörid

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik).

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaarskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaarskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaarskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid